



UDENRIGSMINISTERIET

Notat til Folketingets Europaudvalg om afgivelse af indlæg i de forenede præjudicielle sager for EU-Domstolen sag C-181/21 og C-269/21, G m.fl.

Enhed:
JTEU
Sagsbehandler:
Yolande T. Kollberg
Dato:
1. juni 2022
Sagsnummer:
2022 – 19560

Indledning

To polske retter forelagde i marts 2021 EU-Domstolen (Domstolen) præjudicielle spørgsmål om fortolkningen af navnlig artikel 2 i traktaten om Den Europæiske Union (TEU) om retsstatsprincippet, artikel 19, stk. 1, 2. afsnit TEU om domstolenes uafhængighed og artikel 47 i Den Europæiske Unions charter (Chartret) om adgang til effektive retsmidler og til en upartisk domstol.

Baggrund og kontekst

De forelagte forenede sager skal ses i lyset af den række af yderligere sager forelagt af polske domstole og anlagt af Kommissionen om kerneværdierne i EU's retsstatsprincip, fastsat i artikel 2 TEU og udmøntet i artikel 19, stk. 1, 2. afsnit, TEU om domstolenes uafhængighed, der er et princip, som ligeledes er nedfældet i Chartrets artikel 47. Medlemsstaterne er ifølge fast retspraksis vedrørende førnævnte bestemmelser forpligtede til at organisere deres retssystemer på en sådan måde, at princippet om domstolenes uafhængighed efterlevs, og at dommere kan udføre deres funktioner uafhængigt og beskyttet mod indblanding eller pres udefra.¹

Regeringen har afgivet indlæg i en række sager om retsstatsprincippet, og afgav bl.a. skriftligt indlæg i sag C-521/21, *Rzecznik Praw Obywatelskich*, den 3. februar 2022.² Efterfølgende har Domstolen truffet afgørelse om at udsætte behandlingen af denne sag og afvente dom i de førnævnte forenede sager C-181/21 og C-269/21, G m.fl. Disse forenede sager er nu henvist til Store Afdeling, som har berammet mundtlig forhandling den 29. juni 2022.

Domstolen har lagt den mundtlige forhandling af de forenede sager dagen efter to mundtlige forhandlinger af andre sager om retsstatsprincippet; den direkte sag C-204/21, *Kommissionen mod Polen*, samt de præjudicielle forenede sager C-615/20 og C-671/20, YP m.fl., hvor regeringen deltager³.

¹ Jf. navnlig dom af 27. februar 2018 i sag C-64/16, *Associação Sindical dos Juizes Portugueses*, præmis 43-45, dom af 24. juni 2019 i sag C-619/18, *Kommissionen mod Polen*, præmis 71-77, dom af 19. november 2019 i de forenede sager C-585/18, C-624/18 og C-625/18, A.K. m.fl., præmis 120-126 samt dom af 15. juli 2021 i sag C-791/19, *Kommissionen mod Polen*, præmis 58-60.

² Se notat vedr. regeringens deltagelse: [EUU, Alm.del - 2021-22 - Bilag 253: Notat om afgivelse af indlæg i præjudicielle sager for EU-Domstolen om domstolssystemet i Polen \(sag C-521/21, Rzecznik Praw Obywatelskich samt forenede sager C-647/21 og C-648/21, D. K. m.fl.\) / Folketinget \(ft.dk\)](#)

³ Se notater vedr. regeringens deltagelse: [EUU, Alm.del - 2020-21 - Bilag 760: Notat vedr. intervention i EU-Domstolens sag C-204/21, Europa-Kommissionen mod Polen / Folketinget \(ft.dk\)](#) samt [EUU, Alm.del - 2020-21 - Bilag 492: Notat om afgivelse af indlæg i de forenede præjudicielle sager for EU-Domstolen C-615/20, YP m.fl. og C-671/20, M.M. forelagt af en ret i Polen / Folketinget \(ft.dk\)](#)

De præjudicielle forenede sager vedrører to spørgsmål om fortolkning af ovennævnte bestemmelser i lyset af udnævnelsesprocedurerne for de dommere, der skal behandle de konkrete sager ved de polske domstole.

I **sag C-181/21, G.**, er den forelæggende ret interesseret i at vide, hvorvidt der er tale om en ”domstol oprettet ved lov” i EU-rettens forstand, når én af de tre dommere, der skal vurdere sagsøgers krav og vilkårene i den pågældende forbrugerkreditaftale, er udnævnt efter procedurer, der, ifølge den forelæggende ret, sår tvivl om dommerens uafhængighed. Tvivlen bunder bl.a. i, at afgørelsen om indstilling af den pågældende dommer til dommerembedet, som godkendt af Polens præsident, blev truffet af det nationale domstolsråd (*Krajowa Rada Sądownicwa*) (**Domstolsrådet**), hvis forfatningsmæssighed er blevet betvivlet af Polens øverste domstol i forvaltningsretlige sager (*Naczelny Sad Administracyjny*) pba. en række domme afsagt af EU-Domstolen.

I **sag C-269/21, BC og DC**, er den forelæggende ret interesseret i at vide, hvorvidt en kendelse vedr. foreløbige foranstaltninger truffet af en dommer, der er udnævnt efter procedurer, der ifølge den forelæggende ret sår tvivl om dommerens uafhængighed, er afsagt af en ”domstol oprettet ved lov” i EU-retlig forstand. Kendelsen om foreløbige foranstaltninger er truffet inden for rammerne af den hovedsag, som den forelæggende ret skal behandle, og den forelæggende rets tvivl om kendelsens retskraft bunder i samme omstændigheder vedr. udnævnelsesprocedurerne, som i sag C-181/21, G.

De forelæggende retter har på denne baggrund forelagt to præjudicielle spørgsmål i hver sag, som stort set er identiske. For det *første* et spørgsmål om, hvorvidt artikel 2 og artikel 19, stk. 1, TEU samt artikel 6, stk. 1-3, TEU, sammenholdt med Chartrets artikel 47 skal fortolkes således, at der ikke er tale om en ret som omhandlet i Domstolens praksis, såfremt denne ret er sat med en dommer, der er udnævnt efter den polske procedure. For det *andet*, hvorvidt artikel 2 og artikel 19, stk. 1, TEU, sammenholdt med Chartrets artikel 47 skal fortolkes således, at den forelæggende ret har kompetence til af egen drift (*ex officio*) at behandle spørgsmålet om en dommers uafhængighed, herunder kompetence til at udelukke en dommer, der behandler sagen.

Spørgsmålene i disse forenede sager er i høj grad sammenfaldende med de to forelagte spørgsmål i den tidligere nævnte sag **C-521/21, Rzecznik Praw Obywatelskich**, som regeringen afgav indlæg i. Forskellen er, at spørgsmålet vedr. dommernes uafhængighed i denne sidstnævnte sag er rejst af sagsøger og *ikke* af de forelæggende retter, som i de forenede sager.

De forelæggende retter i de forenede sager er, ligesom det er tilfældet i sag C-521/21, Rzecznik Praw Obywatelskich, af den opfattelse, at begge spørgsmål skal besvares be-
kræftende, og henviser i den forbindelse til afgørelser fra polske retter, EU-Domstolen samt Den Europæiske Menneskerettighedsdomstol (EMD).

Regeringens interesse i de forelagte forenede sager

Regeringens interesse i at afgive indlæg i de forenede sager er sammenfaldende med interessen i at afgive indlæg i sag C-521/21, Rzecznik Praw Obywatelskich. Dertil kan

nævnes – som ligeledes fremhævet tidligere ifm. regeringens deltagelse i sager om retsstatsprincippet ved Domstolen – at retsstatsprincippet udgør en hjørnesteen i EU-samarbejdet, som alle medlemsstater har tilsluttet sig, samt at princippet overholdelse er afgørende for EU's troværdighed og en nødvendig forudsætning f.eks. for samarbejdet i det indre marked eller den europæiske arrestordre.

Regeringen afgiver i tråd med tidligere indlæg i retssager om retsstatsprincippet indlæg i de forelagte forenede sager. Pga. udsættelsen af sag C-521/21, *Rzecznik Praw Obywatelskich*, har regeringen i de forenede sager muligheden for at fremføre argumenter til støtte for overholdelse af traktatens bestemmelser, herunder de grundlæggende principper om domstolens uafhængighed og retsstatsprincippet, samt betone overholdelsens vigtighed. Der lægges i regeringens indlæg vægt på, at artikel 19, stk. 1, 2. afsnit, TEU, der udmønter retsstatsprincippet i artikel 2 TEU, forpligter medlemsstaterne til at sikre domstolens uafhængighed.

I forhold til de forelæggende retters første spørgsmål, der involverer betydningen af Domstolsrådets rolle, anføres det særligt – på linje med Domstolens praksis –, at Domstolsrådet ikke er et uafhængigt organ⁴, samt at en ret bestående af en dommer udnævnt af Domstolsrådet, der ikke er et uafhængigt organ, ikke kan være en ret, der lever op til kravene om ”en domstol oprettet ved lov” i artikel 19, stk. 1, 2. afsnit, TEU, som fortolket af EU-Domstolen.⁵

Derudover argumenteres der for, ligesom i sag C-521/21, *Rzecznik Praw Obywatelskich*, og som anført af de forelæggende retter i de forenede sager, at der skal kunne ses bort fra visse nationale bestemmelser og afgørelser fra den polske forfatningsdomstol med henblik på, at retterne kan vurdere uafhængigheden af dommere, der deltager i behandlingen af sager.

⁴ Dette er bl.a. blevet fastslået af den polske Højesteret ved kendelser af 5. december 2019 og 15. januar 2020, jf. **A.K.**-dommen (forenede sager C-585/18, C-624/18 og C-625/18, A.K. m.fl.) Det er ligeledes fastslået i domme af 6. maj 2021 og 13. maj 2021, afsagt af Polens overste domstol i forvaltningsmæssige sager, jf. **A.B.**-dommen (C-824/18, A.B. m.fl.).

⁵ Jf. tillige domme fra EMD af 22. juli 2021, *Reczkowicz mod Polen*, (43447/19) samt 8. november 2021, *Dolińska-Ficek and Ozimek v. Poland* (49868/19 og 57511/19).